

Umetniška gimnazija – plesna smer

Modul A: balet

Posodobljeni učni načrt

STILNI PLESI

**DRUGE OBLIKE SAMOSTOJNEGA ALI
SKUPINSKEGA DELA**

70 ur

Posodobljeni učni načrt
STILNI PLESI
Druge oblike samostojnega ali skupinskega dela (70 ur)

Posodobljeni učni načrt so pripravili:

Predsednik predmetne skupine:

Darja Sebastian, prof., Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana

Člana:

Helena Valerija Krieger, prof., Konservatorij za glasbo in balet Maribor

Matej Selan, prof., Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana

Vodja in koordinator predmetnih skupin za balet, klasično podržko in repertoar, karakterne plesne, stilne plesne in zgodovino plesa:

Matej Selan, prof., Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana

Vodja področne skupine za glasbeno šolstvo:

dr. Dimitrij Beuermann, Zavod RS za šolstvo

Vsebinsko prenovu srednjega glasbenega šolstva je pripravila in izvedla nacionalna komisija za glasbeno šolstvo v mandatu 2011–2015.

Recenzenta:

Edi Dežman

Maruša Vidmar

Izdala: Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, Zavod RS za šolstvo

Za ministrstvo: **dr. Jernej Pikalo**

Za zavod: **mag. Gregor Mohorčič**

Uredili: **izr. prof. mag. Ivan Florjanc, Marija Gregorc, prof., in mag. Tomaž Faganel**

Jezikovni pregled: **Mira Turk Škraba**

Objava na spletnem naslovu:

http://www.mizs.gov.si/si/delovna_podrocja/direktorat_za_srednje_in_visje_solstvo_ter_izobrazevanje_odraslih/srednjesolsko_izobrazevanje/srednjesolski_izobrazevalni_programi/

Prva izdaja

Ljubljana 2013

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

37.091.214:793.322(0.034.2)

SEBASTIAN, Darja

Posodobljeni učni načrt. Stilni plesi [Elektronski vir] : druge oblike samostojnega ali skupinskega dela : 70 ur / [pripravili Darja Sebastian, Helena Valerija Krieger, Matej Selan].

- 1. izd. - El. knjiga. - Ljubljana : Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport : Zavod RS za šolstvo, 2013. - (Umetniška gimnazija - plesna smer. Modul A, Balet)

ISBN 978-961-03-0198-1 (pdf, Zavod RS za šolstvo)

1. Gl. stv. nasl. 2. Krieger, Helena Valerija 3. Selan, Matej, 1960-
271423744

Posodobljeni učni načrt za predmet stilni plesi je pripravila predmetna skupina za posodabljanje učnega načrta za stilne plesne. Pri posodabljanju je izhajala iz učnega načrta za predmet stilni plesi, določenega na 15. seji Stokovnega sveta RS za splošno izobraževanje 7. maja 1998. Posodobljeni učni načrt je posledica sprememb in novosti v pedagoški praksi na področju plesnega pouka.

Posodobljeni učni načrt je Stokovni svet RS za splošno izobraževanje določil na 161. seji 19. decembra 2013.

VSEBINA

1	OPREDELITEV PREDMETA	4
2	SPLOŠNI CILJI	4
3	OPERATIVNI CILJI IN VSEBINE	5
4	STANDARDI ZNANJA IN MINIMALNI STANDARDI ZNANJA	6
5	DIDAKTIČNA PRIPOROČILA	7
	5.1 Preverjanje in ocenjevanje znanja	7
	5.2 Medpredmetne povezave	8
6	MATERIALNI POGOJI	8
7	ZNANJA IZVAJALCEV	8

1 OPREDELITEV PREDMETA

Predmet stilni plesi je strokovni predmet v programu umetniške gimnazije, modul A: balet, v skupnem obsegu 70 ur.

Stilne plesne lahko imenujemo tudi starinski, historični, zgodovinski plesi oz. plesi naših dedov, ker so jih plesali v posameznem zgodovinskem obdobju, zaznamovanem s slogom obnašanja, oblačenja, gibanja in odnosov med ljudmi. Preprosto rečeno so to družabni plesi preteklih stoletij.

Današnja uporabnost teh plesov je v operah in baletih, predvsem pa pomenijo podlago za nadaljnji razvoj baletne umetnosti.

2 SPLOŠNI CILJI

Dijaki* pri predmetu stilni plesi:

- pridobivajo in poglobljajo izvajalsko tehniko in se usposablajo za obvladovanje vseh izraznih značilnosti stilnih plesov;
- razvijajo orientacijo in gibanje v prostoru, pomnjenje ritmičnih vzorcev, razvijajo zavedanje pomembnosti glasbene fraze;
- razvijajo svojo nadarjenost oz. muzikalne in plesne sposobnosti (koreografsko pomnjenje, koncentracijo, smisel za skladnost, slogovne značilnosti, avdiovizualne predstave, občutenje glasbe, čut za obliko in strukturo itn.);
- dosežajo raven tehničnega znanja in plesne zrelosti, da lahko nadaljujejo izobraževanje, lahko pa se vključijo kot plesalci v baletne (plesne) ansamble;
- razvijajo in medsebojno spodbujajo ustvarjalne sposobnosti;
- osveščajo in razvijajo zmožnost načrtovanja učenja;
- redno spremljajo in presojujejo uspešnost svojega učnega procesa, razvijajo odgovornost za svoje znanje ter ga vzajemno z učiteljem soodgovorno načrtujejo in usmerjajo;
- odkrivajo, razvijajo in poglobljajo plesne sposobnosti in splošne baletne (plesne) predstave ter utrjujejo doseženo predznanje;

* V tem učnem načrtu uporabljeni izrazi, zapisani v moški slovnični obliki, veljajo za oba spola (dijak za *dijaka* in *dijakinjo*, učitelj za *učitelja* in *učiteljico*).

- ob sistematični vadbi razvijajo voljo, disciplino, vztrajnost, doslednost in samostojnost, spoznavajo potrebo po načrtnem delu in neprestanem izpopolnjevanju ter s tem utrjujejo delovne navade in odnos do dela;
- se navajajo na poglobljeno estetsko doživljanje in vrednotenje baletnih (plesnih) del in s tem razvijajo baletni (plesni) okus;
- razvijajo vzajemnost in se prilagajajo za enakopravno sodelovanje;
- razumejo in usvojijo zakonitosti baletne (plesne) teorije ter znajo teoretično znanje uporabiti v praksi;
- sodelujejo v projektnem delu in na različne načine predstavijo svoje izdelke (koreografije, plesne delavnice, maska, kostumografija, odrska igra, video, pisno, grafično, večpredstavno);
- s pomočjo učitelja se vključujejo v domača in mednarodna šolska partnerstva;
- pri reševanju problemov dajejo pobude, ocenijo tveganja, sprejemajo odločitve in konstruktivno obvladujejo čustva;
- v skupinskem plesu razvijajo vzajemnost in sodelovanje ter humane in enakopravne odnose, pridobivajo sposobnost prilagajanja in aktivnega vključevanja v skupinski ples, razvijajo smisel za kolektivno delo in čut odgovornosti ter sistematično razvijajo plesne dispozicije za delo v baletnem oz. plesnem ansamblu in se s tem že usposabljujejo za svoje delo.

3 OPERATIVNI CILJI IN VSEBINE

Cilji in vsebine so urejeni po stoletjih, iz katerih izberemo najbolj prepoznavne plesne, kot so uvodni sprehajalni počasni, živahnejši in hitrejši plesi.

OPERATIVNI CILJI	VSEBINE
Dijaki: – dopolnjujejo pri klasičnem baletu pridobljeno znanje; – se seznanjajo s plesi različnih zgodovinskih obdobj; – razvijajo tehnični in umetniški odnos do soplesalca/soplesalcev; – praktično vadijo in tako razvijajo tehnično in	3.1 14.–15. stoletje Pokloni, drža telesa, glave, rok, nog, pokloni s pokrivalom (fantje), drža meča, plašča, drža in prijem kostuma (dekleta); pravila obnašanja, oblačenje Specifika korakov: naravni, drsajoči, dvigajoči Dijaki spoznavajo srednjeveške plesne: bassa danza: osnovni korak, korak s plié-relevé-posé, branle: različne oblike; enojni, dvojni korak, rigaudon: različne oblike emboîté, farandole: fakultativno.

<p>umetniško vsebino naučenega;</p> <p>– dobivajo vpogled v različne koreografije stilnih plesov;</p> <p>– razvijajo muzikalnost in ritmičnost;</p> <p>– razvijajo umetniško vrednotenje ter kritičnost plesa in svoj plesni izraz;</p> <p>– razvijajo samoiniciativnost in ustvarjalnost;</p> <p>– krepijo čut za odgovornost;</p> <p>– skrbijo za dobre medsebojne odnose.</p>	<p>3.2 16. stoletje</p>
	<p>Pokloni, drža telesa, glave, rok, pokloni s pokrivalom (fantje), drža meča, plašča, drža in prijem kostuma (dekleta)</p> <p>Dijaki spoznavajo renesančne ples:</p> <p>pavana: drža rok (mezinci), osnovni korak, pas de fleur, različne promenade (dlani),</p> <p>allemande: drža rok (mezinci), poskoki z assemblé, promenade,</p> <p>gaillarde: cinq pas, rouade, grue,</p> <p>courante: hitra oblika, korak s coupé, plié-relevé attitude.</p>
	<p>3.3 17.–18. stoletje</p>
	<p>Pokloni, drža telesa, glave, rok, pokloni s pokrivalom (fantje), drža in prijem kostuma, uporaba pahljače (dekleta); prepoznavanje baletnih korakov, ki so osnova klasičnemu baletu</p> <p>Dijaki spoznavajo baročne ples:</p> <p>sarabande: ples dame in kavalirja,</p> <p>menuet: obe osnovni obliki koraka, pas balancé, različne promenade, petit battement in battement battu, changement de pieds, tombé, pas de bourrée,</p> <p>gavotte: osnovni korak, glissade-changement de pieds, chassé, pas de bourrée, coupé-ballonné battu, emboîté,</p> <p>gigue: fakultativno,</p> <p>bourrée: fakultativno,</p> <p>passepied: fakultativno.</p>
	<p>3.4 19. stoletje</p>
<p>Pokloni, drža telesa, glave, rok, drža in prijem kostuma (dekleta)</p> <p>Dijaki spoznavajo ples romantike:</p> <p>polonaise: osnovni korak, oblike prehodov,</p> <p>salonska oblika valčka in polke.</p>	

Poleg navedenih za doseganje ciljev lahko uporabljamo tudi druge izbirne vsebine.

4 STANDARDI ZNANJA IN MINIMALNI STANDARDI ZNANJA

Standardi znanja so določeni z obvladovanjem sklopov predpisanih vsebin na področju tehničnega obvladovanja korakov, izraznosti, natančnosti in zanesljivosti izvedbe, prikaza muzikalnosti, vzdržljivosti in koncentracije ter težavnosti programa.

Minimalni standardi znanja so operacionalizirani cilji (količina in kakovost znanja, spretnosti in veščin), ki naj bi jih dijak dosegel in izkazal za pozitivno oceno (zadostno) in so tista kakovost in količina znanja, spretnosti in veščin, ki sta nujni za nadaljnje učenje in razvoj pri določenem predmetu. So mejna kategorija obvladovanja korakov, pri kateri sta tehnika in izraznost omejeni in je mogoče ugotoviti težave pri izvedbi korakov in kombinacij. Interpretacija in muzikalna izvedba sta omejeni, plesni program je manj težak, toda za izvedbo še zahteva ustrezno razvito tehniko. Kljub temu dijakova

duševna in telesna vzdržljivost ob siceršnjem pomanjkanju zbranosti še zadostujeta za izvedbo programa.

Minimalni standardi znanja so izraženi v izpitnih vsebinah.

Vsebine letnega izpita so prikazi plesov iz vseh obdobj iz poglavij 3.1, 3.2, 3.3 in 3.4.

5 DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

Pouk vedno izvajata učitelj baleta in korepetitor.

Učno gradivo je razdeljeno na sklope glede na zgodovinsko obdobje. Kombinacije plesnih korakov se med seboj povezujejo in dopolnjujejo. Nove korake uvajamo postopno.

Učitelj naj spodbuja dijaka tudi k obisku plesnih, še posebej baletnih prireditev, ki so pomemben vir izkušenj in informacij, ki jih sam pouk ne more dati. Dijak tako spoznava bogastvo baletne umetnosti in se srečuje z interpretativnimi dosežki priznanih umetnikov, kar oblikuje njegovo umetniško osebnost; ob tem spoznava zakonitosti poklicnega dela svojega področja tudi s praktičnih, z organizacijskih in drugih vidikov, ki pomembno vplivajo na to dejavnost. Dijakom omogočimo delo s tujimi učitelji in koreografi.

5. 1 Preverjanje in ocenjevanje znanja

Pomembno je, da ločimo preverjanje in ocenjevanje. Rezultatov preverjanja ne uporabimo za ocenjevanje.

Preverjanje

Pri preverjanju znanja učitelj redno spremlja dijakov razvoj in napredek, preverja njegovo moč dojetanja, raven znanja in zmožnosti, dijaku pa daje tudi povratne informacije o njegovem napredovanju. Sprotno razčlenjevanje dijakovih dosežkov in znanja ter morebitnih pomanjkljivosti lahko ustvarja kar najbolj celovito in stvarno sliko o napredku in morebitnih zagatah posameznega dijaka; na tem temelju učinkoviteje pripravimo načrt dela in dajemo jasnejše napotke za učinkovito vadbo oz. učenje.

Preverjati je treba redno in na različne načine, na področjih, kot so navedena.

Učitelj preverja znanje:

- pri vsaki uri pouka;
- na internih in javnih nastopih.

K preverjanju lahko učitelj občasno povabi tudi druge učitelje istega ali sorodnega predmeta, kar bo okrepilo skupinsko delo, izmenjavo izkušenj in usklajevanje meril.

Ocenjevanje

Ocenjujemo tehnično obvladovanje snovi, natančnost in zanesljivost izvedbe, izraznost, prikaz muzikalnosti ter težavnost programa. Na letnem izpitu določi končno oceno izpitna komisija.

5. 2 Medpredmetne povezave

Predmet se tesno povezuje s predmetoma balet in klavir.

Balet

Snov se popolnoma navezuje na predelano in usvojeno tehnično vsebino klasičnega baleta in se tudi dopolnjuje in razvija vzporedno s tem predmetom.

Klavir

Glasbeno znanje, pridobljeno pri pouku klavirja, dijaki uporabijo pri izvedbi in interpretaciji stilnih plesov.

Posredno se predmet stilni plesi smiselno povezuje z vsemi predmeti umetniške gimnazije.

6 MATERIALNI POGOJI

Pouk poteka v baletni dvorani (priporočljiva minimalna velikost 120 m²), ki mora biti zračna, ogrevana na vsaj 21 °C in zvočno izolirana. Ob standardni opremi (prožna talna konstrukcija s položenim vinilnim baletnim podom, drogovi, ogledalo z zavesami) mora imeti še avdio in video opremo, klavir (ali pianino ali digitalni klavir), klavirski stol, stol, prenosno tablo, ustrezne garderobe in sanitarije.

7 ZNANJA IZVAJALCEV

Izvajalec	Znanja s področja
Učitelj	- visokošolskega izobraževanja baleta - srednješolskega ali višješolskega izobraževanja baleta po določilih 93. člena ZOFVI
Korepetitor	- visokošolskega izobraževanja klavirja ali jazz klavirja - srednješolskega izobraževanja jazz klavirja po določilih 93. člena ZOFVI